

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภาพ	ฎ
สารบัญภาคผนวก	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้	9
กรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2561).....	13
การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง	20
ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะผู้สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน.....	21
กระบวนการบริหารจัดการ.....	24
กฎบัตรสำหรับพุทธบริษัท (Buddhist Charter).....	29
รูปแบบการบริหาร โรงเรียนที่มีประสิทธิผล.....	31
การวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่.....	32
วิธีวิทยางานวิจัยเพื่อท้องถิ่น.....	34
บริบทโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาจังหวัดหนองคาย.....	36

หัวเรื่อง	หน้า
ระบบโครงสร้างการบริหารของโรงเรียนบาลีสาธิตศึกษาฯ วัดศรีษะเกษ จ.หนองคาย.....	38
ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.....	39
การบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.....	42
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11.	44
แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมสัปปายะธรรม.....	48
ความหมายของสัปปายะ.....	48
องค์ประกอบของสัปปายะ.....	50
อवासสัปปายะ (การบริหารโรงเรียนให้อาवासเป็นที่เกื้อหนุน).....	51
อาหารสัปปายะ (การบริหารโรงเรียนให้อาหารเป็นที่เกื้อหนุน).....	55
บุคคลสัปปายะ (การบริหารโรงเรียนให้บุคคลเป็นที่เกื้อหนุน).....	57
ขัมมสัปปายะ (การบริหารโรงเรียนให้ธรรมะเป็นที่เกื้อหนุน).....	59
สรุปสัปปายะ.....	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	75
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	82
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	83
ระเบียบวิธีวิจัย.....	83
กลุ่มเป้าหมาย.....	83
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	84
ขั้นตอนการวิจัย.....	84
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงาน สภาพปัญหา และการแก้ปัญหาในอดีตถึง ปัจจุบัน ในการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในภาพรวม และโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนตัวอย่างศึกษา.....	84
ระยะที่ 2 การจัดทำขั้วร่างต้นแบบการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักสัปปายะธรรม.....	87
ระยะที่ 3 การทดลองใช้ร่างต้นแบบการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักสัปปายะธรรม.....	88

หัวข้อเรื่อง	หน้า
ระยะที่ 4 การสรุปและยืนยันผลการบริหารจัดการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม	
แผนกสามัญศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักสัปปายะธรรม.....	90
แผนปฏิบัติการวิจัย.....	91
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	93
ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงาน สภาพปัญหา และการแก้ปัญหาในอดีตถึงปัจจุบัน ในการบริหารจัดการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในภาพรวมและ โรงเรียนพระปริยัติธรรมที่ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนตัวอย่างศึกษา.....	93
ผลการจัดทำร่างต้นแบบการบริหารจัดการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักสัปปายะธรรม.....	97
ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการระดับสูง.	100
ผลการทดลองใช้ร่างต้นแบบการบริหารจัดการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษา โดยประยุกต์ใช้หลักสัปปายะธรรม.....	103
ผลยืนยันการบริหารจัดการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาโดย ประยุกต์ใช้หลักสัปปายะธรรม.....	122
ผลการจัดประชุมทำสังฆาภิچارณ์พระสังฆาธิการระดับปกครองอำเภอทำบ่อ.....	122
ผลการจัดประชุมประชาพิจารณ์งานตลาดนัดความดี วิถีพุทธ วิถีไทย.....	123
ผลการจัดประชุมประชาพิจารณ์กรณีพิเศษ.....	124
ผลการจัดประชุมสังฆาภิچارณ์ ด้วยวิถีกฐนบัตรของท่านพุทธทาส.....	126
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	127
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	129
สรุปผลการวิจัย.....	129
อภิปรายผล.....	130
ข้อเสนอแนะ.....	133
บรรณานุกรม	134
ภาคผนวก	142
ภาคผนวก ก หนังสือนิมนต์ /เชิญร่วมประชุมเสวนาเพื่อหาแนวทางพัฒนา คุณภาพการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.....	133

หัวเรื่อง	หน้า
ภาคผนวก ข หนังสือนิมนต์/เชิญร่วมประชุมเสวนาเพื่อหายกร่างต้นแบบ การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม	151
ภาคผนวก ค หนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยขอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือวิจัย	158
ภาคผนวก ง การจัดกิจกรรมสัปปายะของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา	174
ภาคผนวก จ การทำประชาพิจารณ์ และสังฆาพิจารณ์	183
ประวัติผู้วิจัย.....	190

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	91
2	93
3	104
4	105
5	106
6	109
7	110
8	111
9	114
10	115
11	116
12	119

ตารางที่	หน้า
13 แสดงการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมด้านอาหารสัปดาห์ก่อน และหลังการเข้าร่วมกิจกรรมของครูผู้สอน.....	120
14 แสดงการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมด้านอาหารสัปดาห์ก่อน และหลังการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน.....	121

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 แสดงการบริหารจัดการ.....	28
2 แสดงกระบวนการบริหารจัดการ.....	28
3 แสดงวิธีวิทยางานวิจัยเพื่อท้องถิ่น.....	35
4 แสดงระบบโครงสร้างการบริหารของโรงเรียนบาลีสาธิตศึกษาฯ โรงเรียน วัดศรีษะเกษ จังหวัดหนองคาย.....	38
5 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย.....	82
6 แสดงการศึกษาสภาพการดำเนินงาน สภาพปัญหา และการแก้ปัญหาใน อดีตถึงปัจจุบัน.....	86
7 แสดงการจัดทำร่างการบริหารจัดการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษา โดยประยุกต์ใช้หลักสี่ปายะธรรม.....	87
8 แสดงการทดลองใช้ร่างต้นแบบการบริหารจัดการ โรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยประยุกต์ใช้หลักสี่ปายะธรรม.....	88
9 แสดงการสรุปและยืนยันผลการบริหารจัดการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยประยุกต์ใช้หลักสี่ปายะธรรม.....	90
10 แสดงการบริหารจัดการ โรงเรียนตามแนวคิดบุคคลสี่ปายะ.....	107
11 แสดงการบริหารจัดการ โรงเรียนตามแนวคิดธัมมสี่ปายะ.....	112
12 แสดงการบริหารจัดการ โรงเรียนตามแนวคิดอาวาสสี่ปายะ.....	117
13 แสดงการบริหารจัดการ โรงเรียนตามแนวคิดอาหารสี่ปายะ.....	122
14 แสดงการบริหารจัดการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยประยุกต์ใช้หลักสี่ปายะธรรม.....	128

สารบัญภาคผนวก

ภาคผนวก		หน้า	
ก	แสดงหนังสือนิมนต์/เชิญร่วมประชุมเสวนาเพื่อหาแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.....	144	
	แสดงแบบสอบถามผู้ร่วมประชุมเสวนา เพื่อหาแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.....	146	
	แสดงรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเสวนาเพื่อหาแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.....	148	
	แสดงรูปภาพการประชุมเสวนาเพื่อหาแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.....	149	
	ข	แสดงหนังสือนิมนต์/เชิญร่วมประชุมเสวนาเพื่อยกร่างต้นแบบการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.....	152
		แสดงรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเสวนาเพื่อยกร่างต้นแบบการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.....	155
		แสดงรูปภาพการประชุมเสวนาเพื่อยกร่างต้นแบบการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.....	156
		ค	แสดงรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาองค์ประกอบการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยประยุกต์ใช้หลัก- สัปปายะธรรม.....
	แสดงหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยขอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย..		160
	แสดงแบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยประยุกต์ใช้หลัก สัปปายะธรรม(ฉบับร่าง).....		166
	แสดงรูปภาพการสัมภาษณ์พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี (ว. วชิรเมธี) ณ วัดป่า วิมุตตยาลัย อ.เมือง จ.เชียงราย เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2554.....		169
	แสดงรูปภาพการสัมภาษณ์พระไพศาล วิสาโล วัดป่าสุคโต อ.แก้งคร้อ จ.ชัยภูมิ เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554.....	170	

ภาคผนวก

หน้า

แสดงรูปภาพการสัมภาษณ์รศ.ดร.บรรจบ บรรณรุจิ ณ มหาวิทยาลัยพุทธ ศาสนาโลก เขตสุขุมวิท กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2554.....	171
แสดงรูปภาพการสัมภาษณ์ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย ณ ตึกทาวเวอร์ สกว. เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2554.....	172
แสดงรูปภาพการสัมภาษณ์พ่อครูบาสุทธินันท์ ปรัชญพฤทธิ์ ณ สวนป่า ชีวลัย อ.สตึก จ.บุรีรัมย์ เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2554.....	173
ง การจัดกิจกรรมสัปปายะของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ร่วมทำวิจัยในการพัฒนาโรงเรียน โดยประยุกต์ใช้หลักสัปปายะธรรม.....	174
แสดงรูปภาพการจัดกิจกรรมบุคคลสัปปายะ.....	175
แสดงรูปภาพการจัดกิจกรรมธัมมสัปปายะ.....	176
แสดงรูปภาพการจัดกิจกรรมอवासสัปปายะ.....	177
แสดงรูปภาพการจัดกิจกรรมอาหารสัปปายะ.....	178
แสดงแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมสัปปายะในโรงเรียน...	179
จ แสดงการการทำประชาพิจารณ์ และสั่งมาพิจารณ์ (Public Hearing and Buddhist Charter).....	183
แสดงรูปการทำสั่งมาพิจารณ์ (Sangha Hearing) คณะสงฆ์สังฆาธิการอำเภอทำบ่อ เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2554 ณ วัดศรีชมภูองค์ตั้ง อ.ทำบ่อ จ.หนองคาย.....	184
แสดงรูปการทำประชาพิจารณ์ (Public Hearing) ในงานตลาดนัดความดี วิถี พุทธ วิถีไทยเมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2554 ณ วัดโพธิ์ชัย พระอารามหลวง อ.เมือง จ.หนองคาย.....	186
แสดงรูปการทำประชาพิจารณ์ ในงานประชุมเป็นกรณีพิเศษ เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2554 ณ วัดโพธิ์ชัย พระอารามหลวง อ.เมือง จ.หนองคาย.....	187
แสดงรูปการทำสั่งมาพิจารณ์ (Buddhist Charter) ตามวิธีปฏิบัติของท่านพุทธ ทาส เมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2555 ณ วัดศรีชมชื่น อ.เมือง จ.หนองคาย.....	189